

Aan: het college van B & W van Raalte

Betreft: vragen inzake het stikstof beleid en de daaraan gerelateerde gebiedsgerichte aanpak.

Minister Schouten heeft op 24 april jl. de stikstof brief aan de kamer gestuurd. Hierin wordt meer en meer duidelijk welke kant het ministerie uit wil met betrekking tot het stikstofbeleid. Het CDA Raalte heeft hier op verschillende punten haar bedenkingen over en ziet dat er verschillende zaken nog niet duidelijk zijn. Daarnaast is er op een aantal punten nog de mogelijkheid om eigen (regionale) invulling te geven. Als CDA Fractie willen we het college een aantal punten mee geven om in te brengen in de verschillende bestuurlijke lijnen, hierbij denk ik aan de VNG en de lijn via de provincie.

Ik heb een opsplitsing gemaakt in het beleid in het algemeen en daarna specifiek gericht op de gebiedsgerichte aanpak.

Een aantal aandachtspunten die wat ons betreft belangrijk zijn om in de gesprekken aan te dragen zijn:

- De haalbaarheid van de te realiseren doelen. Streefwaarde die in de wet opgenomen gaat worden, het tempo waarin men dat moet realiseren. Op 50% van die gebieden onder de kritische depositie waarde te brengen voor 2030. Dat is een vrijwel onmogelijke opgave voor een aantal gebieden, waaronder het Boetelerveld. Wellicht een herijking van de natura2000 gebieden.
 - De afwegingsruimte voor de Provincie en lokale overheid is wel heel marginaal. Doe de oproep aan de minister voor ruimte van flexibiliteit en met verstand te kunnen kijken naar de natuurdoelen met daarbij mogelijkheden voor economische ontwikkeling, maar ook het sociaal maatschappelijke belang ten aanzien van de leefbaarheid van het platteland.
 - Bronbeleid, we moeten terug op de stikstof reductie. Niet alleen landbouw, maar ook industrie en mobiliteit.
 - Zorg voor ruimte voor ontwikkeling en innovatie. Hier is op dit moment weinig ruimte voor. Bespreek de mogelijkheden voor het instellen van een drempelwaarde zoals dat in onze buurlanden ook gebeurt.
 - Stimuleer op doelen, je kunt hierbij denken aan een bepaalde hoeveelheid NH3 per ha.
 - Zet extra in op agrarisch natuurbeheer, hier zit veel perspectief in. Laat boeren meer aan natuurbehoud kunt laten doen met een duurzaam verdienmodel.
 - Wordt bondgenoot met de agrarisch sector, in deze sector ligt voor een groot deel de oplossing voor het stikstofprobleem. Doe het samen met de sector.
1. Wil het college zich in zetten voor deze punten? Om zo binnen de gemeente Raalte met de agrarische sector te komen tot een toekomst bestendig beleid.

Gebiedsgerichte aanpak

Er wordt steeds meer bekend over hoe en wat met betrekking tot de gebiedsgerichte aanpak in het kader stikstofbeleid. Dit gaat specifiek over de gebieden rondom de Natura 2000 gebieden. Ook de gemeentes krijgen een rol in deze aanpak. Ik zou erop willen aandringen dit ook nadrukkelijk te doen, door input leveren om zo het beleid rondom natura 2000, zoals Boetelerveld, vorm te geven. De vergunningverlening ligt grotendeels bij de gemeente, in combinatie met de omgevingsdienst en de provincie. In dit vergunningstraject zal natuurherstel nodig zijn om de economie, waaronder ook de landbouw, de ruimte te kunnen geven. Als CDA Raalte vinden we dat in de gebiedsgerichte

aanpak de gemeente en de provincie in de toekomst een veel grotere rol moeten krijgen. Het is belangrijk dat Raalte via de gebiedsgerichte overlegtafels maar ook via de VNG hiervoor gaat pleiten. Het is in het belang van Raalte en haar inwoners dat we de besluitvorming zo regionaal mogelijk kunnen doen. Dit is de enige manier om het hele proces gebied specifiek en met de omwonenden uit te voeren.

2. Wil het college zich inzetten voor de gebiedsgerichte aanpak en ziet zij hiervan het belang?

Niet opkopen maar ontwikkelen

Voor Raalte ligt er een enorme opgave. De gebiedsgerichte aanpak is van groot belang. We hebben hier te maken met het Boetelerveld, maar ook gebieden als de Sallandse heuvelrug liggen in de buurt. Er moet veel gebeuren rondom deze gebieden. Dit zal grote gevolgen hebben voor de ontwikkelingen rondom deze gebieden. Economisch maar ook sociaal.

In het stikstofbeleid van minister Schouten wordt gesproken over opkoop van agrarische bedrijven in de buurt van natuurgebieden. Opkopen is een hele dure manier om emissies te verminderen en suggereert een gebrek aan toekomstmogelijkheden. De optie dat bedrijven mogelijk opgekocht worden door de overheid, zorgt nu al voor waardedalingen in deze gebieden en grote terughoudendheid bij financiers. Het CDA Raalte ziet meer in een positieve ontwikkeling van de gebieden rondom Natura 2000. Deze gebieden kunnen in stikstof depositie naar beneden door een cordon van extensievere landbouwbedrijven. Daarbij moeten intensieve vormen van landbouw, waarbij meer aanvoer van eiwit en dus stikstof is, zo veel mogelijk omgevormd worden tot meer zelfvoorzienend. Het opkopen van een bedrijf op vrijwillige basis is wat ons betreft de allerlaatste optie, als er geen mogelijkheid meer is voor extensiveren of verplaatsen. Dit zal dan altijd ingebed moeten zijn in en bijdragen aan een brede gebiedsgerichte aanpak, die in samenspraak met alle gebruikers tot stand komt. Wij vinden dat hiervoor moet worden aangedrongen bij de provinciale en landelijke overheid.

3. Wij vragen het college wat zij vinden van het opkopen van bedrijven rondom een Natura 2000 gebieden. Zien zij ontwikkelmogelijkheden zoals hierboven genoemd en wil zij zich daarvoor inzetten?

Integrale bedrijfsvoering

De landbouw rondom de Natura 2000 gebieden zal moeten streven naar een integrale benadering en streven naar een betere kringloop binnen de bedrijfsvoering, en daarbij constant zoeken naar optimalisering. Niet alleen binnen het bedrijf maar ook tussen de verschillende sectoren, meer naar een systeem landbouw, waarbij er uitwisseling van voer- en meststromen zijn. Het verminderen van input van stikstof moet gepaard gaan met het beter kunnen benutten van de mest en mineralen die in het gebied aanwezig zijn. Binnen dit systeem moet er niet alleen gekeken worden naar de directe emissies naar de lucht, maar ook naar het beperken van de emissies naar bodem, grondwater en oppervlaktewater. Voor de landbouw betekent dit een lager niveau van stikstofinput per hectare, een maximale omzetting van stikstof in producten en een minimaal verlies van stikstof per hectare. Tegelijk is het gewenst dat de landbouw rondom Natura 2000 gebieden, zorgt voor een gezonde levende bodem en streekeigen biodiversiteit op het eigen bedrijf stimuleert. Een natuur inclusieve landbouw.

Hiervoor zijn ontwikkelruimte en middelen nodig.

4. In het kader hiervan, is het college bereid om een aantal voorstellen te doen richting het overleg over de gebiedsgerichte aanpak? Bijvoorbeeld zoals hieronder benoemd?

a. *Lange termijn visie en instrumenten*

Wees duidelijk over wat de doelen en ambities zijn voor het gebied, en welke ontwikkelingen gewenst zijn. Eis daarbij vanuit de rijksoverheid een geschikt instrumentarium met goede randvoorwaarden, passende ondersteuning en middelen. Stel deze vast voor een lange periode. Kijk vooral naar de benodigde lange termijn investeringen en goede ruimtelijke en economische randvoorwaarden waarbij de bedrijven zich goed kunnen ontwikkelen. Maak het vergunningen traject korter en kijk niet zozeer naar de aangevraagde wijziging en de effecten daarvan, maar meer naar het hele bedrijfssysteem en wat daar voor nodig is. Het vergoeden van jaarlijks terugkerende kosten voor bijzondere inspanningen ten behoeve van natuurbehoud en herstel zal ook noodzakelijk zijn, maar dan moet de continuïteit over langere periodes wel gewaarborgd kunnen worden en geen onderwerp van wisselend beleid zijn.

b. *Actieve betrokkenheid gebruikers en bewoners*

Stel de huidige landgebruikers van het betreffende gebied centraal en breng met hen in kaart wat hun perspectieven en wensen zijn voor de ontwikkeling van hun bedrijven op zo'n manier, dat in brede zin stikstofemissies afnemen en de milieukwaliteit verbetert. Wat hebben zij daar voor nodig? Denk hierbij primair niet aan omschakelingsubsidie, maar gebruik het op te zetten omschakelfonds voor zaken als langjarige beschikbaarheid van grond, het op peil brengen van de bodem en een goede verkaveling. Dit brengt de juiste mensen in beweging, die deze immense klus gaan klaren.

c. *Steun rondom N2000 gebieden omschakeling naar extensivering, kringlooplandbouw of 'lage input' landbouw, maar wel in breder verband*

- Breng in kaart bij welke bedrijven interesse bestaat voor omschakeling naar extensieve landbouw. Welke belemmeringen zijn er om dit niet te doen? Wat is er nodig om het wel te doen?
- Samen met de regionale overheden in de gebieden voorwaarden te ontwerpen voor het steunen van omschakelaars naar extensieve landbouw (met hulp van het door het rijk in te stellen omschakelfonds). Denk aan de genoemde lange termijn investeringen die de gewenste ontwikkeling en omschakelingen mogelijk moeten maken.
- Dring landelijk aan voor het ondersteunen en vergroten van de markt van duurzame producten. Dit kan bijvoorbeeld door meer aandacht voor een eerlijke prijs, vergoeding voor maatschappelijke diensten of het verlagen van belastingen.

d. *Oplossing op maat voor knelpunten*

Breng in kaart welke bedrijven een moeilijk oplosbaar knelpunt zijn voor het gebied als geheel, of gezien de bedrijfssituatie. Zoek met hen en bedrijven die wel verder willen ontwikkelen naar een mogelijke uitweg. Dat kan in specifieke gevallen leiden tot het uitkopen of verplaatsen van bedrijven en het opnieuw uitgeven van de grond onder bedrijven die willen extensiveren.

e. *Extern salderen als hoge uitzondering*

(Het extern salderen tussen NH₃ en NO_x zien wij als riskant voor de ontwikkeling van duurzame landbouw, aangezien landbouw economisch gezien meestal een veel lager rendement kent dan andere sectoren. Andere sectoren zullen de (extensieve) landbouw dan

wegkopen. Het inruilen van NH₃ voor NO_x kan daarom alleen op zeer beperkte schaal en onder strikte randvoorwaarden.)

Sta extern salderen tussen met sectoren buiten de landbouw alleen toe bij hoge uitzondering. Neem het integrale gebiedsplan altijd als basis voor de beoordeling van een vergunningaanvraag voor extern salderen. Laat bijbehorende rechten dan ook een onderdeel zijn van deze integrale aanpak. Het is belangrijk, dat er voldoende rechten (bijvoorbeeld stikstof) onder een gebiedsvisie, maar ook onder een extensievere toekomstvisie blijven liggen. Fosfaatrechten zijn hierbij ook een voorbeeld. Als deze rechten bij extern salderen vrijkomen, moeten deze primair aan het totaalplan toekomen. Pas als ze in het gebied niet nodig zijn kunnen ze bijdragen aan het nationale beleid inzake sectorplafond of fosfaatbank. Het gaat om integrale "totaalplannen" (inclusief rechten), waar nieuwe én bestaande extensieve bedrijven een onderdeel van zijn.

Neem steeds als basis voor maatregelen het integrale gebiedsplan, die een concreet toekomst perspectief schetst en die in overleg met de gebruikers van het gebied en hun adviseurs worden opgesteld.

Met vriendelijke groet,
Jeroen Neimeijer
Fractie CDA Raalte